

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravnštvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 48 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddeku „Mala naznanka“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštine proste.

Položaj.

Cudeži se dogajajo. Nemška javnost se je zadeživo zanimati za jugoslovansko vprašanje. Listi pišejo o njem, zborovanja se prirejajo zaradi njega, agitacija se organizira proti njemu. Prej so naše vprašanje prezirali, sedaj ga uvažujejo. Prej so nas k večjemu mimogrede zasmehovali, sedaj nas že tudi besno, vendar z vso resnostjo napadajo. Vse nemštvovo je zaradi jugoslovanske vprašanja po koncu.

Kako je prišlo do tega? Ti cudeži se dogajajo, ker naši poslanci niti za las nočejo popustiti od svojega stališča, ki so ga zavzeli z deklaracijo dne 30. maja 1.-I. in ker ljudstvo neomajano in zvesto stoji za njimi. Vsak trenotek so pričakovali Nemci, da se bodo naši poslanci udali. To se ni zgodilo. Vse so storili nasprotniki, da bi odtrgali ljudstvo od svojih poslancev. Lagali so, da hočejo državo raztrgati, da nočejo več biti pod Habsburžani, da hočejo izven države. Naše ljudstvo je vedelo, da je vse to le samo laž nasprotnikov in zato je trdno vztrajalo za svojimi poslancev. In tako je prišlo do tega, da jim je postal jugoslovansko vprašanje nevarno vprašanje.

V čem je jugoslovansko vprašanje nevarno Nemcem? Nemcem so bile dosedaj jugoslovanske dežele kakor naselbina, katero so izrabljali v svoje namene. Po našem morju so se vozile nemške ladje. Po naši zemlji tečejo nemške železnice. Rudokopi so v nemški posesti. Veletrgovina z našimi kmetskimi predelki in lesom je v nemških rokah. Mesta in trgi, torej naravna gospodarska središča, so bila nemška. Vse boljše službe v uradih in izven uradov so zasedali nemški sinovi. Slovenci smo jim bili delavci, deke in hlapci in sicer vse po najnižji ceni. Vse to bi se mahoma izpremenilo, ako dobimo Jugoslovani lastno državo. Potem smo mi gospodarji in ne več — Nemci. Zato pihajo Nemci od jeze nad našo idejo jugoslovanske države. Nemcem, od katerih izhaja klic „Živio Hohencolerci!“, ni briga za našo vladarsko hišo, njim tudi ni briga za državo, kajti mi smo sami slišali njihovo vpitje „Proč od Avstrije!“, njim je le za gospodstvo nad nami. Nemci izgubijo z nami bogato in mastno naselbino, katere ne bi mogli več izrabljati.

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Konec.)

To pesovje je bila naša častna straža v obednici, sprejemajoč s ciljem in bevkom milodare, katero so jim poklanjale na račun človeških želodcev usmiljeno rádodarne roke. Dozdevalo se mi je, da sem zašel iz poštene, človeške družbe v — menažerijo!

Preobilno žensko ter pasje spremstvo ni presegalo samo meni, ampak vsem resnomiclečim in zdravju iskajočim tovarišem. Hvaležno smo se oddahnili vsi, ko je priomala v Slatino rezervna bolnica in njej na čelu strog štabni zdravnik. Koj prvi dan po njegovem prihodu so se izgubila iz obednice vsa šumeca ženska krila s kužki vred. Odslej nis: videl na Slatini nobenega zaročenca, ne ženina, še presneto malo poročenih mož. Nežnokrilate otice selivke so nas ostavile čez noč, ostali smo samci v obednici in na Štališčih.

Na Slatini sem samotaril nekaj časa zaprt v svojo sobo. Še rajska samota je predsedala očetu Adamu, kdo bi zameril, da je meni slatinska. Hyala Bo-

Naš program samostojne jugoslovanske države pod habsburško krono je, kakor iz vsega razvidimo, zdrav, ker hoče dobro nam samim, ta program je tudi izvedljiv, dokler bodo poslanci in narod stali trdno skupaj kakor en mož. Politike pa, ki bi skrbela za nemške koristi, mi ne smemo delati.

Najnovejši shodi, osobito velikanski tabor v Žalcu, so pokazali, da naš narod dobro razume svoj sedanji, zanj ugodni položaj.

Slovensko ljudstvo zahteva svojo svobodo in samostojnost.

Na treh veličastnih shodih je slovensko ljudstvo dne 17. in 19. marca zahtevalo svoje pravice, svojo svobodo in narodno ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov pod habsburškim žezlom. To niso bili več navadni shodi, kakor so se vršili pred vojno, to so bili tabori narodne zavesti in navdušenosti prekipevajočih množic složnega slovenskega ljudstva. Navdušenje, ki je vladalo v Žalcu, v Št. Ilju pod Turjakom in v Konjicah in ogromna udeležba, je dokaz, da veliko jugoslovansko gibanje ni umetno ali prisiljeno, kakor pravijo naši nasprotniki, temveč je res izraz nepremagljive ljudske volje. Povsod se je slišal en skupen klic: Mi hočemo proč od tujcev, mi hočemo biti svobodni v veliki habsburški Jugoslaviji!

Narodni tabor v Žalcu.

Slovenski Štajer že od časa, ko so se vršili veliki narodni tabori, ni videl tako veličastnega in ogromnega ljudskega shoda, kakor je bil tabor v Žalcu v nedeljo, dne 17. marca. Navzočih je bilo gotovo nad 7000 ljudi. Velike množice so prihajale z vlaki, peš, z vozovi. Največ je bilo zborovalcev iz Savinjske doline. A celo, doli izpod

gu, pri pobegu iz samotarstva sem imel srečo; odprlo se mi je pri Sv. Križu dvoje znano gostoljubil hiš: župnišče ter Ogrizkova hiša. Zdravni ortopedičnega zavoda so mi zaupali, da mi bo ostala levica kljub zdravljenju pohabljenia in nerabna do groba. Zavest, da je človek brez lastne krvide pohabljenec, mi je bila od začetka nekaj moreče neznosnega. Domisiljal sem si, da se me boji in izogne vsak, da mu ne bi bil kot invalid v nadlego. Ne vem, kako bi bil premostil prepad med zdravo človeško družbo in med menoj siromakom, kateri se je bal prosjačenja: imejte z menoj potrpljenje, ne gonite me na razpotje med kruljave in hromce.

Da sem se iznebil ter zatrli zavest beraštva, — mi je pripomogel največ nezabni, preblago ratlosčni gospod nadžupnik Korošec. Vabil me je s sobrasko ljubeznijo k sebi in mi zasul z besedo ter delanjem brezna domišljave črnoglednosti, odpirajoč mi od dne do dne vrtove lepega slovenskega veselja in družabnosti.

Tri mesece sem bival na Slatini in lahko zupam, da je ta doba ena najsrcenejših mojega življenja. V tem času sem se šele prepričal in spoznal, kako radostno gostoljubno je slovensko srce. Tukaj se me je vabilo prvič za mizo, hoteč mi razjasniti po osudi omračeno dušo.

Kot remšniški kaplan sem pil iz viletne čaše samote, ne zavedajoč se, da zamore osladiti grenkost življenja večkrat edino le poštena družba. Meni gor-

visoke Ojstrice so prihiteli stari može, vrle kmetice in kmetske mladenke, pripeljali so se gostje iz Posavja, videli smo Bizeljčane, Brežičane in Trbovljčane. Dravska dolina in Slovenske gorice so poslale svoje zastopnike in iz danes še tužnega, a kmalu osvobojenega Korotana je prihitela v sredo svojih bratov četa vrlih mož. V opoldanskih urah je vladalo v Žalcu, ki je bil ves okinčan v slovenskih trobojnicah, živahno življenje in vrvenje. Po veliki cesti so prihajali vozovi, okrašeni s prvim pomladanskim zelenjem in cvetjem ter s trobojnicami našega trojedinega naroda in narodna pesem se je oglašala na vseh koncih. Opoldanska vlaka sta pripeljala iz Celja in okolice ter iz Gornje Savinjske doline nove trume. Ogromna dvorana žalske hmeljarne, v katero gre 3000 ljudi, je bila že davno pred napovedano uro nabito polna. Zunaj pa so oblegali poslopje vedno novi tisoči. Pokazalo se je, da se bo shod moral vršiti le pod milim nebom. Shodu sta predsedovala tržki župan g. Roblek in župnik č. g. Veternik. Ljudske množice so burno pozdravljale poslanca dr. Korošca in dr. Ravničarja. Navzoča sta bila tudi zastopnika hravtskega in srbskega naroda dr. Peršić in dr. Budislavjević iz Zagreba. Nepopisan je bil utis, ki so ga napravila izvajanja govornikov. Dr. Korošec je slikal trpljenje slovenskega in sploh jugoslovanskega naroda v vojski. Ko je navajal vse krivice, ki so se nam godile od strani vlade, in vse krutosti, s katerimi so nastopali proti nam naši narodni nasprotniki, je ljudska množica zatrepetala groze in klici ogorčenja nad našimi tlačitelji so bili tako burni, da je govornik moral opetovano prekiniti svoja izvajanja. Navdušenja pa so plamtele oči vsem načocim, ko je dr. Korošec razvijal veliki načrt naše lepše jugoslovanske bodočnosti. Ljubljanski poslanec dr. Ravničar je navduševal narod k slogi v boju za narodno svobodo. Zelo navdušeno sta govorila i Hrvat dr. Peršić in Srb dr. Budislavjević. Sprejeli so se resolucije ki so jih predlagali gospodje Šusterič, A. Turnšek in F. Širca: za ujedinjenje troimenega jugoslovanskega naroda, za splošen mir, za samoodločbo narodov, izrekla se je zaupnica Jugoslov. klubu, zbor za-

skemu kaplanu je bilo tuje, da bi me bil kdaj povabil za mizo na razgovor ter zabavo. Na Slatini pa me je popeljal v kratki dobi gospod nadžupnik na sladko mirno valujoče morje prijateljstva pod kritjem in zaščitjem slovenskega krova.

Polumljen na telesu, a do dobra zakran na o-sameli duši, sem nerad zamenjal na višji poziv Slatino z Gradičem. Vtaknilo so me v pisarno, kjer bi naj zapisoval po zgledu mrtvega stroja množa za domovino padlih v matrike III. kora. Ča služba, v kateri sem bil prisiljen v mehanično brezmočnost, mi je presežala do onemogočnosti. Noč in dan čepeti v streškem jarku, nudi vojaku več sprememb in zavabe nego pisarniško, enakomerno čorganje po paripru. Na bojnem polju podžiga človeka vsaj občutek strahu, če že nič drugega ne; v pisarni sem pa životar brezčutno kot kamen v nedostopnem gorovju, ob katerega še se ni spođaknilo nobeno živo bitje.

Da sem izpustil ročaj pisarniškega stroja, da tega koraka mi je pripomogla bolezna. Pri pljučih je mi še tičal precej izdaten kosec granate. Za pisalno mizo sem preveč kužil ter čepel, pa me je začel kot nož ostri izstrelek zbadati v prsa do krv. Moral sem pod nož v bolnico usmiljenih bratov. Bolelo me je, ker so me dvakrat mučno mesarili, pa bivalzen ostanem za dober nauk, ki mi ga je dal po prestani operaciji rajni dr. Lukš, češ: da sem veliko budalo, če počepljem pri tej pohabljenosti v kaki zaduhli pšterni.“

gotavlja načelnika dr. Korošca, da ima v borbi za Jugoslavijo za seboj ves jugoslovanski narod. — Ob koncu so celjski Slovenci prinesli mogočen lavorov venec s trakovi v barvah našega troime-nega jugoslovanskega naroda ter so ga med burnimi vsklikli veselja izročili dr. Korošcu, kateri ga je izročil županu Robleku s prošnjo, da ga shrani kot načelnik narodnega Žalca. Ko je predsednik zaključil veličastni tabor, je iz tisoč in tisoč grl zaorila pesem »Lepa naša domovina!« in »Hej Slovani!«

Shod v gornji Mislinjski dolini.

Zadnjo nedeljo je bil v Št. Iiju pod Turjakom narodni praznik. Od vseh strani so se zbrali mnogostevilni ljudje; prišli so iz domačih občin Št. Iija in Mislinje, zapustili so svoje hribe možje in žene celo iz dobrnske župnije, vrlo zastopana sta bila Št. Vid in Št. Miklavž, pozdravili so nas Golovohučani in zlasti lepoštevilno Smarčani. Št. Iij še ni videl toliko gostov. Vsled prevelike udeležbe smo morali ostati na prostem. G. veleposestnik Iršič je pozdravil navzoče in predlagal za predsednika č. g. župnika Roškarja, za podpredsednika pa domačega župana g. Pušnika. G. predsednik govoril v navdušenih besedah o cesarju Karlu I. in sv. Očetu, ki se najbolj trudita za dosegli miru. Nato se prikaže pri oknu prvega nadstropja, ed koder so govorili govorniki do zbrane množice, državni poslanec dr. Verstovšek, burno pozdravljen. Govornik je v obširnem govoru pojasnil politični položaj, razpravljal o gospodarstvu, v katero smo zabredli vsled krvave vojske, bičal krivice, katere se godijo slovenskemu narodu in razložil pomen gibanja, ki se vrši na podlagi majniške deklaracije. Na svoji zemlji hočeme postati svoji gospodarji. G. veleposestnik Iršič razpravlja o besedah demokracija in deklaracija ter poudarja, da so vse stranke ujedinjene za skupne cilje. Nato je izročil g. kaplan Toplak podpise za deklaracijo (1219) iz dveh župnij Št. Iija in Št. Vida ter poudarjal, da so mladenke nabrale v fari 1608 K za Tiskovni dom, kar gotovo dokazuje, da prebivalstvo gornje Mislinjske doline postaja vedno bolj zavedno. Priporoča posebno čitanje »Slovenskega Gospodarja«. G. Rožman predlagal resolucije, v katerih se izreka popolno zaupanje poslancev Jugoslovanskega kluba. Zborovalci se na predlog g. Rozmana soglasno izrečajo za majniško deklaracijo. Govorili so še g. Krusič, g. nadučitelj Salamon, č. g. nadžupnik Lenart in še več kmetov. Poslanec dr. Verstovšek se zahvalil za zaupanje ter poudarjal, da bodo poslanci temelje odločno nastopali za pravice jugoslovanskega naroda, če vidijo, da je vse ljudstvo za njimi. Č. g. župnik Roškar zaključi lepo zborovanje z zadovoljstvom, da se je tako redno vršilo. Pevci se zapeli še »Lepa naša domovina«, »Hej Slovani«; vsi so se odzvali in petje se je razlegalo po lepi

Po tem nasvetu ojunačen, sem sklenil, da se poslovim od cesarske službe in zlezem za zapeček v tisi očetovi. Da zapustum do smrti vojaštva, sem se podal na res krijevo pot superarbitracije. Romal še sem poln nevolje od zdravnika do doktorja, ki so mi prebrskali vsako žlico in vsak živec. Jezilo me je, ker sem moral vsikdar čakati po cele ure sklonjen v prali vojaške ponižnosti, predno se je polnilo katemenu gospodu, da me je zvezdavo pregledal. Če bi me priklenili še enkrat na galejo superarbitracije, ne vem, če bi vstrajal še enkrat tako ponižne urane. Dober teden sem trgal drage podplate po graškem tlaku, trkajoč na vrata vseh vojaških občinskih. Slednjič so mi vendarle verjeli, da sem po telesu berač, ki spada v kot rojstne občine, ne pa na tiste graškega mesta. Kratko povedljane, vtaknili so me v koš penzionistov!

Zamenjal sem mestni tlak z domaćimi kolčoznimi stezami. Čepeč pod očetovo streho, znam sedaj ceniti mir Sotlske doline, ki se sicer razteza Bogu nekako za hrbotom, pa je vsaj ne izsesava pri vsakem koraku vojaška mora. No, kako je pa sedaj z menoj, ko počivam v rojstnem gnezdu, iz katerega sem še rešal v svet pred 19 leti? Zadovoljen sem in bi danaval še marsikaj, da le uživam nemoteno začetnji mir. Po letu in v jeseni sem pohajal za piščo očetovo grobo; v zimskih dneh pa poslušam mesto drdranja strojnic evil kolovratov, na večer pa razmišljam, da bomo morali začeti svetiti s treskami.

S tem zaključujem dolgo poredje »Vojnih spominov«. Je že čas, da enkrat nehem in ponudim javnosti kaj bolj domaćega, kakor je gališkovojna roba. Če sem začel voljitev s temi zapiski, ni budi ta zavest v dušno nagrado; če me pa kdo dolži, da sem neživel preveč, mu zaupam: nisem imel namena pisati evangeliia, ampak zmoti čestopne »spomine!«

Mislinjski dolini. Ljudstvo se je le počasi razšlo veselih obrazov in polno navdušenja!

Shod v Konjicah.

Na Jožefovo popoldne se je vršil na vrtu Narodnega doma politično-gospodarski shod, katerega je sklical poslanec Pišek. Navzočih je bilo nad 500 mož in žen. Predsedovala sta posestnik g. Napotnik in trgovec g. Ogorec. Poslanec Pišek je v poljudni besedi opisal delovanje slovenskih poslancev za kmeta. Za svoja izvajanja je željal živahno pohvalo. Nato je govoril urednik Žebot o postanku in ciljih jugoslovanske deklaracije in sploh o naših narodnih, gospodarskih in političnih zahtevah. Med velikim navdušenjem so se sprejele resolucije, v katerih se zborovalci izražajo za jugoslovansko deklaracijo, izrekajo svojim poslancem popolno zaupanje, zahtevajo omejitev rekvizicije živine in sena, zahtevajo, naj se za kmetsko prebivalstvo zviša določena količina moke in žita ter se naj na kmetijah nujno potrebne črno-vojnike vsaj za poletno dobo oprosti vojaške službe. Predsednik g. Napotnik je zaključil zborovanje s klicem: »Živila Jugoslavija! Živel cesar Karl! Zborovalci pa so zapeli cesarsko pesem.«

Za kmeta.

Dne 15. marca se je vršilo pri ministrskem predsedniku posvetovanje glede nujnega vprašanja poslancev Jarcia in Fona, kako naj se zagotovi pravočasno obdelovanje polja in preskrba ljudstva z raznimi neobhodnimi potrebsčinami. Posvetovanja so se udeležili zastopniki poljedelskega, vojnega, domobranskega in trgovskega ministrstva ter višjega armadnega poveljstva. Od Jugoslovanskega kluba so bili navzoči poslanci dr. Korošec, Jarc in Fon. Glavni uspehi posvetovanja so sledili:

Vovaščvo bo oddajalo vojaške oddelke s konji vred na kmete. Težakom se dovoli večja množina živil; poskrbelo se bo, da okrajna glavarstva ne bodo delala sitnosti glede vprašanja, kateri kmetski delavci se imajo smatrati za težake. Za težke delavce veljajo lahko vsi kmetski delavci in dobe torej kvoto 300 gramov. Najmanj se pa mora tretjini kmetskih delavcev priznati kvota za težke delavce. Ko torej hodijo kmetje po mlevske karte ali nakaznice za momko, naj se nikakor ne pozabijo prijaviti kot težki delavci.

Posebna točka razprave je bila preskrba kmetskega prebivalstva z usnjem. Vlada se odločeno upira temu, da bi smeli kmetje sami dajati kože v stroj. Pač pa bo vojaščvo dalo v najkrajšem času na razpolago zalogo starih vojaških čevljev in tudi potrebno usnje, da se popravijo. Oboje se bo razdelilo samo med kmetsko prebivalstvo. Med kmete se razdeli tudi stara konjska oprava. Pri razdelitvi usnja, ki ga odstopi vojaščvo za potrebe civilnega prebivalstva, se ne bodo upoštevali le čevljarji po mestih — ampak se bo usnje razdelilo naravnost med kmete potom kmetskih občin in sicer v veliko večji meri kot doslej. Vovaščvo oblast je oddala za civilno prebivalstvo v zadnjih treh mesecih lanskoga leta nad 3 milijone kg podplatev; upati je, da bo mogoče razdeliti tako vsak mesec 1 milijon kg podplatev; glede samo za to pri tej stvari, da pride to usnje tudi v prav roke.

Glede oprostilive vojaške službe opozarjam na zadnjo odredbo cesarjevo glede črnovojnikov l. 1867, 1868 in 1869. Zagotovilo se je tudi, da se bodo do 1. 1875 rojeni kmetovaleci oproščali za nedoločen čas, e-nako tudi za službo v fronti nesposobni vojaki letnikov 1876—1879 (z izvidom B in C). Ako se prosi dopusta za vojaščvo, ki je na fronti, naj se vloži prošnja pri okrajnem glavarstvu, ki jo odpošlje naravnec t na dotedni oddelek na fronti; tu dobi vojak lahko dopust do šest tednov. Povprečno 10 odstotkov moštva kmetskega stanu na fronti naj bi bilo stalno na dopustu.

Glede pritožbe, da kmetsko prebivalstvo ne dobije mesta niti za bolnike, je izjavil zastopnik centrale za promet z živino, da ne obstoji v tem oziru nikaka odredba ministrstva in da bo dal stvar načančno preiskati.

Prepisano ali pridelano

z 40?

(Nekaj besed k »Novemu načinu rekviriranja žita.«)

Smarjeta o. P., 11. marca.

Kakor znano, bo se po novem, v Gradcu sklenjenem in iznajdenem načinu žitnega rekviriranja morala vsaka občina zavezati, oddati gotovo, določeno množino žita in drugih pridelkov v enkratni oddaji. To zavezo bo morala vsaka občina podpisati že prej časa pred žetvijo, menda že meseca magiška.

Ko sem čital ta »izborni« nov način rekviranja, sem se nekotro spomnil na pregovor: Ne prodajaj

medvedove kože, dokler še medved tiči v brlogu! Da bi bilo tako rekviriranje gotovo dobro, ako bi se žitne oddaje pravično predpisale, smo čitali že pred tem v »Slov. Gospodarju.« Ne vem pa, kako si ljudje v Gradcu domnevajo taki način rekviriranja brez pravih podlag izvesti pravično? Prerokov, ki bi že pred žetvijo znali ceniti množino pridelkov, žalibog nimamo ne zgoraj in ne pri nas. Popolnoma napačno pa je, vzeti za podlagu rekviriranja lanske popise obdelanih zemljišč; saj so vendar isti v pretežni večini napačni, kajti:

1. Popisovanje se ni pravočasno začelo. 2. Različni pripomočki kakor: parcelni zapisniki, mape itd., ki so jih politične oblasti dale na razpolago, v mnogih slučajih niso odgovarjali resnici, ker so bili ali zastareli ali nepopravljeni itd. Že ti dve napaki sami, ne da bi jih naštevali še več, sta že ob pričetku vsega dela dali sklepati na neuspeh lanskega zemljiščnega popisovanja, kar se je tudi v resnici pozneje pokazalo. Zato se pri bodočih rekvizicijah ni mogoče poslužiti podatkov lanskega popisovanja. Še bolj napačno bi pa bilo, iskati in meriti njive le po mapi, kjer so pač risane, v resnici jih pa menda ni. Vse to govorji, da je nameravani način žitnega rekviriranja le lepa, ne preveč dela zahtevajoča misel, a nje izpeljava pa docela napačna in nemogoča. Zato tembolj upamo in želimo, da se ta graška iznajdba se pravočasno vrže.

Če pa hočemo, oziroma hočemo oblasti, res biti načančne, se mora građiti vse predpisovanje žitnih dajatev na resnični in pravični podlagi. To pa je edino mogoče po enem koraku, ki se ga je naredilo sicer že lani, vendar v naglici in brezumnosti. Ta korak je: 1. Dobro pripravljeno, pravočasno začeto in razumno izpeljano popisovanje obdelanih zemljišč. 2. Cenitev žetve po uspehu setve. 3. Izračunanje povprečne množine dobljenih (izmlačenih) pridelkov.

K prvemu delu spadajo: od oblasti pravilno izvršeni pomočni spisi, več in načančen popisvalec, ter posebno še — pri popisovanju vsakega prednjega zemlje navzoči kmet. K cenitvi žetve je potrebno: vsakočasno opazovanje uspevanja in razvijanja setve (z dejelani in ne z meščani!), nadalje strokovna razdelitev poljan v različno rodovitne okolije. Povprečno množino dobljenih pridelkov bi izračunili: z upoštevanjem različnih plodonosnih in razvedovanih okolišev ter poskušne mlatitve ali kopatve (krompir!) in sicer: v nizkih, višjih in najvišjih, in nato v pri- in odsolnčenih, potem v ilovnatih, peščenih itd. legan ene občine. Navzoč naj bo spet zastopnik oblasti (žetveni komisar) in kmet sam.

Niti misliti ni, da po tej poti moramo rayno brezpoprečno najti števileno do pičice prave podatke, kaj takega sploh ni mogoče in to že ve kmet sam. Vseeno smo na načemu cilju najbližje, gotovo pa bližje kot po vsakem drugem načinu rekviriranja, kar nam naj bo vedno pred očmi.

Res, da je tako popisovanje izredno osirno in draga, a to le prvič, in ne več tako prihodnja leta, ki še ne bodo hitro izgubila madeža — rekviriranje, vendar bomo že imeli takrat pravo osnovo za odmerjanje žitnih dajatev. Če pa se te osnove ne iztemimo, bodo nam vsako leto hoteli iznajti nove rekvizicijske načine; saj živimo v času, ko prenapeti lahovi ravnajo vedno le po prenovitvah ter vse staro, akopav boljše, odstranjujejo, dokler po dolgem času ne pridejo spet nazaj na staro. Tudi tu se godi kakor pri modi. Potem takem bomo spet čez pol leta lahko držali vojaščim komisijam vsaka vrata odprtia in se uklanjali dobrati ali slabti volji ter osebm na nazerom rekvizitorjev.

S pomočjo tako pravičnega in razumnega popisovanja obdelovanih in dobljenih pridelkov bo se lažje ugodilo oblastvenim zahtevam, ki se bodo morale ravnati po izidu tega popisovanja. Ugodilo bo se pa tudi, že že ne vsem, gotovo pa večini kmetovalcev. — Najvišji namen vsega tega pa naj bo, vzbudit v kmetu spet — tekom vojne tolkokrat učinkeno veselje do gospodarstva in dela. M. V.

Nevtralne države in naši sovražniki

Med evropskimi državami so samo še: Švedska, Norveška, Danska, Nizozemska, Španija in Svecija, ki se ne udeležujejo vojne in so torej neutralne (nepristranske). V resnici nevtralna pa ni nobena država, ker so vse države s svojimi čestvami na eni ali drugi se vojujoči strani. In tu treba priznati, da so simpatije takoreko vseh nevtralcev na strani naših sovražnikov. To pa vse radi Nemčije, ki je tudi v nevtralnih državah splošno obsovražena. Večina nepristranskih držav pa je tudi prisiljena, da obravnajajo prijateljske stike z entento, t. j. zvezo nam sovražnih držav, ker jim te sicer lahko ustavijo dovoz živil po morju. Pa tudi sicer so delali nevtralci izvrstne kuplje z entento, ker so njih ladje zaslužile ogromne svote s prevažanjem vojnega materijala in živil za Anglijo, Francijo in Italijo. Sedaj pa ententa (četverosporazum) karnaenkrat zahteva od vseh nevtralnih držav, da ji morajo izročiti vse svoje trgovske ladje. Za to bodo dobivale potrebna živila, posebno žito. A posebno hud je pritisk na Nizozemska, kateri so stavili cesmidnevni rok za izročitev vseh svojih trgovskih in vojnih ladij. Te ladje bo porabil ententa pred vsem za prevažanje živil in amerikanskih vojakov v Evropo.

Cetverosporazum proti miru na vzhodu.

Angleški urad za zunanje zadeve je dne 19. marca priobčil sledečo izjavo:

V Londonu zbrani ministrski predsedniki in ministri za zunanje zadeve četverosporazumovih držav vzamejo na znanje politični zločin, katerega je Nemčija pod imenom „nemški mir“ zagrešila proti ruskemu ljudstvu. Rusija je bila takrat, ko je moralna podpisati mirovno pogodbo, brez orožja, ker je svojo armado razoržila. Ruska vlada je pozabila, da se je Nemčija bojevala štiri leta zoper neodvisnost narodov in zoper pravice človečanstva. Ni še poteklo z Rusijo sklenjeno premirje, že je Nemčija začela pošiljati svoje čete z ruske fronte na zapadno fronto, čeprav se je zavezala, da tega ne bo storila, toda Rusija je bila tako slaba da proti temu ni mogla ugovarjati. Ko se je potem udejstvil „nemški mir“, je Nemčija vpadla v ruske pokrajine ter uničila ali odvzela Rusiji vsa brambna sredstva. Zastopniki Rusije so morali podpisati mir, ne da bi vedeli, ali bo pogodba v resnici pomenjala mir ali vojno, in ne da bi bili zvedeli, v kakšni meri bo uničeno narodno življenje Rusije. Četverosporazum ni dvomil, kakšno sodbo bodo izrekli o tem miru vsi svobodni narodi na svetu. Mirovne pogodbe, katero je Nemčija sklenila z Rusijo in jo bo še sklenila z Rumunijo, četverosporazum ne more priznati in je tudi ne bo priznal. Bojevali se bomo še nadalje, da napravimo enkrat za vselej konec nemški politiki plenjenja in ropanja. Ako naj zmagata pravičnost in svo boda, naj narodi, za kajih usodo gre, zaupajo armadam, ki so se izkazale, da so kos svojih velikih nalog in sicer še celo v veliko težavnejšem položaju, kakor je sedanji.

Razne politične vesti.

V Gradcu se je na Jožefovo vršilo nemško zborovanje proti jugoslovanskim zahtevam. Glavna govornika sta bila advokat dr. Mravljak iz Maribora in dr. Ambrožič iz Celja, sinova slovenskega naroda. Nemci, ki nimajo nič govoriti o naših jugoslovanskih zahtevah, so sklenili resolucije, da se mora ustanovitev jugoslovanske države na vsak način preprečiti. Nemci hočejo imeti prostot pot iz Berolina preko jugoslovenskih pokrajin do Adrije. Nemci zahtevajo zedinjenje Avstrije z Nemčijo. — Hvala Bogu, da Nemci pri ustanovitvi Jugoslavije ne bodo imeli odločilne besede. Odločevali bomo o tem Jugoslovani sami.

V državni zboru se je vršila v sredo, dne 13. marca, razprava o zakonski predlogi za zvišanje plač samostojnim in pomožnim dušnim pastirjem. Zbornica je z veliko večino glasov sprejela zakonsko predlogo. Proti so glasovali samo sovražniki katoliške duhovščine in katoliške cerkve kakor nemški socialisti demokrati in framazoni. V četrtekovi se je pa zbornica razpravljala o zakonski predlogi glede zvišanja pristojbin za moštvo. O predmetu je med drugimi govoril tudi poslanec Pogačnik, ki je naglašal, da je krivično, ker dobiva moštvo, ki se nahaja v zaledju, klub vedno večji draginji iste pristojbine, kakor jih je dobivalo pred vojno. Zbornica je sprejela zakonsko predlogo, nakar se je vršila razprava o zakonskih predlogih glede rentnega davkovnih doklad na neposredne davke in o razširjenju vojnega davka na višje zneske in dohodek za leto 1918-19. K predmetu je med drugimi govoril tudi finančni minister, ki je obenem napovedal, da bo meseca maja razpisano novo vojno posojilo. Zbornica je sprejela zakonske predloge. — V petkovi seji je drž. zbornica razpravljala o predlogi glede ustanovitve ministrstva za ljudsko zdravje in razprava o predlogi glede draginjskih doklad za ljudskoščisko in mestansko učiteljstvo. Zbornica je sklenila, da prispeva država k draginjskim dokladom 70%, 30% bi pa naj prispevale dežele. S peskovo sejo je bilo predvelikonočno zasedanje državne zbornice zaključeno. Prihodnja seja se bo vršila dne 15. aprila.

In interpelacije in predlogi. Jugoslovanski klub je stavil več interpelacij radi postopanja mariborskega državnega pravdništva, ker noč zasledovati in kaznovati ovaduhov, ki so zlasti v začetku vojne po Frivem ovajali Slovence, ki so bili

vsled tega po nedolžnem preganjanju, zasramovani in tirani v zapore; nadalje interpelacijo zaradi grdega ravnana z vojaki v Lilienfeldu, radi postopanja z nevojaškim prebivalstvom v zasedeni Italiji in še več drugih.

Zadodust starih črnovojnikov. Člani Jugoslovanskega kluba so predlagali, da se črnovojniki, ki so stari več kakor 42 let, odpustijo iz črnovojniške službe. Tozadenvso se vršile v četrtek in petek razprave v brambnem odseku.

Tedenske novice.

Citateljem in naročnikom! Današnja številka „Slov. Gospodarja“ je izšla radi praznika v torek le samo na štirih straneh. Primanjkuje nam v tiskarni delavskih moči. Radi tega smo morali močno skrajšati tudi dopise in druga poročila. Izpuštiti smo morali tudi inserate. Upamo, da bomo lahko izdali prihodnjeden „Slov. Gospodar“ zopet na osmih straneh. Za tokrat pa prosimo cenj. naročnike, naj nam oprostijo. — Prihodnja pondeljkova „Straža“ izide radi praznika šele v torek, dne 26. marca.

Cesarica Zita in novorojeni princ se počutita, kakor pravijo zdravniški izvidi, stalno dobro.

60letnica. Vič. g. Josip Židanšek, duhovni sve tovavec, ravnatelj kn.-šk. dežkega semenišča, profesor bogoslovja in imejitelj c. in kr. vojne-jubilejne spominske kolajne, je slaval dne 4. marca svoj 60 rojstni dan ter nastopil tedni 60. tečaj kot profesor še na mnoga leta!

50 let doktor. V Novicervki pri Celju je dne 12. marca slavil tamošnji dekan, kanonik, bivši drž. poslanec in nekdanji urednik „Slov. Gospodarja“ dr. Iakov Gregorec 50letnico doktorstva. Dr. Gregorec je bil dne 12. marca 1868 promoviran v Gradcu za doktorja bogoslovja. Jubilant je čil in zdrav na duhu in telesu. Čestitamo!

Osebne vesti. Vadniški učitelj g. Stanko Marin je dobil naslov c. kr. profesorja. — Suplent na tukajšnji državni gimnaziji, g. dr. Pavel Strmšek je napravil na graški univerzi profesorski izpit.

Duhovščina dekanije Videm ob Savi in krajni šolski svet Z a k o t pri Brežicah se pridružuje deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. majnega 1917 pod habsburškim žezлом.

Zopet dve občini blizu Ptuja za deklaracijo. V občini Bišečki Vrh se je podpisalo 102, v občini Biš pri 123 občanov za Jugoslavijo pod habsburškim žezлом.

Na cedilu so jih pustili. Te dni bodo baje ši župani slovenskoštajerskih mest in nemškutarskih trgov na Dunaj, kjer bodo šli k ministrskemu predsedniku in baje celo k cesarju. Kje pa so ostali nemškutarski župani in odpolanci iz kmetskih občin, katerim se je že cela dva meseca oblubovalo, da se bodo zastonj vozili na Dunaj, da bodo dobili fine cigare, da bodo tam dobro jedli in pil ter še bodo povrbo dobili mastno odškodnino? Neka eri so se že vadili prepevati, ko so se gledali v ogledalu: „Sem zauber fant, imam čist nov gwant.“ A vse veselje, vse lišanje, likanje, mazanje in pripravljanje je bilo eaman. Nemški in nemškutarski glavaci so pustili kmetiske nemškutarje popolnoma na cedilu in jih niso vzeli s seboj na Dunaj.

Ali se boste kedaj spamevali? Nemška gospoda v Mariboru, Ptiju, Celju, Slov. Bistrici, Slov. Gradeu, Brežicah, Vojniku itd. gre torej sama na Dunaj. Kmetskih nemškutarjev ne mara. Revčeki so že pili tedne in tedne na račun dunajskega romanja, hvalili so se okoli, kako bodo govorili s samim cesarjem, a sedaj to presenečenje! Ali se bodo ti ljudje kedaj spamevali? Ali bodo sprevideli, da jih nemški in nemškutarski kolovodje vodijo samo za nos? Norca se briejo iz njih! Ti ljudje nimajo toliko odporne sile, nimajo toliko samostojnosti, da bi dali slovo nemškutarstvu in bi šli z ogromno večino slovenskega kmetskega ljudstva. Zaslepjeni so in v tvoji zaslepjenosti so tako zastrupljeni z nemškutarjem, z odpadniškim duhom, da za večino njih ni več zdravila. Smiljo se nam te izgubljene reve.

Tujci nas imenujejo tujce. „Marburgerca“ glasilo verskih in narodnih odpadnikov, se silno jezi, ker je tudi v Špielfeldu in na levem bregu Mure v Strasu, Cmureku, Radgoni itd. podpisalo mnogo naših ljudi jugoslovansko deklaracijo. Seveda skuša vse stvar olečati in to »sramoto« in učimski značajnih krajev opravičiti s tem, da so neke priproste ženske osebe podpisale nekaj, da še same niso vedele kaj. Posebno jo jezi, ker je „Jugoslovan“ pisal, da rabijo Nemci ob levem Murskem bregu mnogo slovenskih besed v domači govorici. Resnica pač kolje v oči. „Marburgerca“ se je povspela do trditve, da na Spodnjem Štajerskem sploh Slovenci niso domačini, ampak so le preostanki Nemcev, zaostali Turki itd. Tako nesramno žali lutrovski nemški list naše slovensko prebivalstvo, ki že stoletja prebiva na svoji zemlji. Vprašamo: ali so mogoče lutrovski Švabi, ki so prišli s culico v roki iz Prusije, tukajšnji domačini? Ali so mogoče ponemčeni Lahi, ki igrajo v nekaterih krajih mariborske okolice nemškutarske kolovodje, rojaki Sp. Stajerja? Ali imajo cigani, židje in ljudje enake baže, ki sedaj gulijo slovenskega kmeta in mu odvzemajo kruh in najpotrebnje, več pravie do naše ožje domovine kot slovenski red, ki

je obdelal našo zemljo, sezidal mesta, trge in vasi? Pritepenci, ki si lastite našo grudo, idite tje, odkor ste prišli!

Petrolej za preklic jugoslovanske izjave. Iz Polenšaka nam pišejo: Pretekli mesec je prišel v G. hišo v občini Hlaponce pri Ptiju fantič, star 18 let, in pravi: „Ali ste že podpisali jugoslovansko deklaracijo? Če ste jo že podpisali, le hitro preklicite! A znate, kako je bilo na shodu v Ptiju? Brenčič je moral bežati. Kako je Linhart priden, veren in pobožen kristjan; Če bote preklicali deklaracijo, vam prinesem petroleja.“ — Pri drugih hišah je ponujai sveče, samo ne podpisati izjave za Jugoslavijo. Rekel je, da je na njegovo prigovaranje že 37 oseb preklicalo svoje podpise. Povšod je grozil s kaznijo. Neka žena ga je vprašala: „Kaj pa, ali ste Vi Slovenec ali Nemec? Kaj ne, kadar ste lačni, tedaj ste Slovenec, da dobite slovenskega kruha, kadar pa ste siti, ste pa Nemec.“ Pobič pravi, da je iz Maribora. Pa mislim, da je iz Ptuja in sicer „Stajerčev“ agent.

Slovenski vojaki imenujejo „Stajerca“ lažnjiva. Slovenski saperji 60. bataljona (prejšnji pionirski bataljon št. 3) nam pišejo: Veseli smo novic, ki nam jih prinašata „Slov. Gospodar“ in „Straža“ iz domovine. Veselimo se Jugoslavije, veselimo se dela naših vrlih mladenk pri podpisovanju izjav. Da, samosvoji gospodarji hočemo biti na naših domačih tleh pod žezlom našega presvitlega vladarja Karla I. — „Stajerc“, katerega mi tukaj na fronti nazivamo „lažnjiva“, se nam tudi večkrat vsili. Kakor so nekdaj imeli nemški graščaki za slovenskega kmeta bič in palico, tako sedaj grozi „očka“ onim v domovini, ki nočajo plesati tako kakor gojde nemškutarji in Nemci, vedno z žandarji, s sodnijo in z ječo. Seveda se „Stajerčev“ groženj dandanes nihče ne boji. Skoro v nobenem „Stajercu“ ne manjka stare lažnjive pesmi, da je „Slov. Gospodar“ imenoval vojake 87. pešpolka šnopsarje. Mi natanko prečitamo vsako številko „Slov. Gospodarja“, vendar tega nismo našli nikjer. Gotovo je, da si jo je kar na debelo izmisli. Nekateri hudomušni tovariši celo trdijo, da „Stajerčev“ urednik škili, vsaj na eno oko. Pravijo, da je v izložbi trafike na Glavnem trgu v Ptiju čital „Slov. Gospodarja“, pa je videl svoj list v oknu mestnega gledališča in tako ni vedel, da jebral to v „Stajercu“. Na svetu je vse mogoče. — Veselo Veliko po vsem Jugoslovankam in Jugoslovani! Joško Slavinec, Ljutomer; Franc Rupar iz Škocjana; Andrej Kajtna iz Loke; Franc Vakaj in Franec Ferlinc od Sv. Ana v Slov. gor. ter več drugih.

Mnenje slovenskega vojaka o „Stajerju.“ Vojaki naskakovalne stotnije 18. bataljona, vojna pošta 613, nam pišejo med drugim: Poslušal sem grometi topove, gledal sem razmesarjene tovariše, gledal kuče in množice mrljev nepokopanih po več tednov. Pa vsa ta vojna grozota se mi ni tako studila, kakor nemčurški „Stajerc“! V krogu bojnih tovarišev se govorjam in s studom razmišljajemo, kako izdajalsko, lažnivo in nesramno piše ta slovensko pobaran nemški list. Ceravno smo Jugoslovani, pa vendar smo vedno zvesti Bogu, cesarju in avstrijski zastavi. Zaradi tega si ne damo učiti od te propalice. „Stajerc“ se hvali, da je zvest Avstriji, celo katoličan hoče biti, sicer pa vodi „Stajerčeva“ rot k lutrišveri in — v Berolin k Prusom. Slovenski vojaki pa pravimo: Sami si hočemo urečiti svoj dom, sami hočemo preurečiti našo domovino, imeti hočemo našo Jugoslavijo pod habsburškim žezlom. — Sledi 41 podpis.

Slovenski fantje ob Piavi pozdravljajo Jugoslavijo. Od Piave na Laške smo dobili od velikega števila slovenskih in hrvaških vojakov navdušene izjave za jugoslovansko deklaracijo. V neki izjavi, podpisani od več kot 260 vojakov, se glasi: „Povemo odločno na ves glas, da se bo slišalo do Dunaja, do Budimpešte in do Berolina, da mi slovenski vojaki nismo prelivali kri ne za nemštv in madžarsko prednost in pohlepnost, temveč edino in samo za cesarja Karla in njegovo presvetlo habsburško hišo in za našo narodno svobodo, za Jugoslavijo. Slavljena in proslavljena, srečna in blagoslovljena bodi naša mati, ti zaželjena naša mila Jugoslavija!“

Prošnja jugoslovenskih vojakov. Slovenci, Hrvati in Srbi, ki skupno vršijo vojniško službo v poljski bolnici št. 1503, vojna pošta 375, prosijo za tri tamburice, da se morejo v prostem času malo pozbavati. Tamburice se naj pošljajo na naslov: Fvo Repolusk, san. desetnik, c. in kr. poljska bolnica št. 1503, vojna pošta 375.

Hvala slovenskemu zaledju. S fronte nam piše slovenski črnovojnik, ki se že nad tri leta bori na vseh mogočih frontah za našo domovino. Nas slovenske vojake skrbijo usoša našega naroda. Občudovati moramo krepke nastope naših poslancev v državnem zboru, kjer se odločno bijejo za naš biti ali ne biti. Vso hvalo zaslužijo naše požrtvovalne mladenke in žene, ki še vedno vstrajno zbirajo podpise za majnisko deklaracijo — kamne za naš bodoči jugoslovenski dom. Slovenci! Slovene! Vojaki častitamo Vasi vstrajnosti, nastopom, občudojoč trdno voljo, s katero premagujete mnoge težke napore in ovire, ki se Vam stavijo na pot od naših nasprotnikov! Radi naše odstotnosti delate s počivljeno močjo. Nikdar Vam ne pozabimo tega! Le vrlo naprej, širite jugoslovensko zavest med omahljivci-nevednenci, zlasti pa neizprosen boji ptujski zakotni gnusobci „Stajerčev“, da bi se bolj javkal kot dosedaj. Vam, vojaki-tovariši, pa priporočam najboljšega prijatelja, ki Vam naj-

teh veljekih časih prinaša vesti iz vzbujajoče se domovine in ta je splošno pripeljana na "Slovenski Gospodar." Širite ga med seboj, pridobivajte mu nove naročnike! Želim si boste brezvonom lajsati težke ure. Zdravi! Živila samostojna Jugoslavija pod mogočnim žezlom habsburškim! — Mat. Hriberšek, črnovojnik, vojna pošta 499.

Delovanje usmiljenih bratov v Žalcu. Ko se je leta 1911 sprožila misel, da bi usmiljeni bratje zidali bolnišnico na Slov. Štajerskem, se je poskusilo na več krajih Savinjske doline dobiti za ta namen najpripravniji prostor. Spomladji leta 1912 se je končno določilo, da se zida bolnišnica blizu trga Žalec. Vodstvo usmiljenih bratov je takoj razpostalo nabiralne pole po celiem Slov. Štajerskem, da razvidi, na kakšno pomoč sme računati pri tem delu človekoljubnega zavoda od strani slovenskoštajerskega prebivalstva. Ko so bile nabiralne pole koncem leta 1913 zbrane, je znašala obljubljena sveta okroglo K 160.000. Nameravana stavba bi bila stala 400.000 K. Vodstvo usmiljenih bratov v Gradcu je bilo v največjih zadregih, kaj naj storiti. Opustiti blagi namen, ni kazalo; saj so vendar povsod z veseljem pozdravljali misel o novi bolnišnici, četudi obljubljena sveta ne bi mogla pokriti teh velikih stroškov. Leta 1914 je pa izbruhnila vojna. V svetovnem viharju so mnogi pozabili na bolnišnico, a pozabilo ni na njo vodstvo usmiljenih bratov, katero je še sedaj bolj nego prej hotelo uresničiti lepo misel, zakaj dolgotrajna vojna je pokazala kravato potrebo nove samaritanske bolnišnice, katera bi naj za prvi čas bila namenjena v vojni pohabljenim vojakom-invalidom. Da je pa bilo mogoče resno misliti na uspeh, pripomogla sta biaga zakonska Franc in Terezija Nidorfer, veleposestnika v Vrbjih pri Žalecu. Ta dva dolgoletna in velika dobrotniki usmiljenih bratov prepustila sta svoje posestvo vodstvu usmiljenih bratov z namenom, da se postavi ondi zavod za invalidne vojake. Pripravljalna dela za novo človekoljubno podjetje so se že začela na dan Žalostne Matere božje, dne 30. marca l. 1917. Zavod je že odobrila cerkvena in svetna oblast in premil. knezovsko lavantski so obljubili veliko sveto v ta namen ter obenim dovolili, da se že od 23. majnjaka 1917 sme služiti sv. maša za vse dobrotnike nameravanega zavoda v kapelici, katera se je naredila v Nidorferjevi hiši. Preč. g. Josip Jurčič, vpojeni bivši dekan v Vuzenici, je prevzel začasno to službo. Vodstvo usmiljenih bratov se obrača tem po tom do vseh svojih dobrotnikov z upapljeno prošnjo in s prepričanjem, da bodo vsi tisti, ki so obljubili lepe svete za stavbo poprej nameravane bolnišnice, da bodo tudi sedaj darovali za stavbo zavoda za invalidne vojake z imenom "Penzionat", katerega hočejo usmiljeni bratje postaviti tako, da se spremeni zavod pozneje v bolnišnico, kakorša je bila da začetka namenjena. Ako pa kateri dobrotnik, ki je že daroval obljubljeni znesek za bolnišnico, katera se v prvotnem namenu sedaj še ne bo odprla, ker je hiša za invalide sedaj veliko najnovejše potrebna, s tem namenom ni zadovoljen, lahko zahteva poslan znesek od vodstva usmiljenih bratov nazaj in sicer tekom 3 mesecev. Če se v tem času ne zglaši, je znamenje, da daruje že dano sveto za invalidno hišo "Penzionat." Vodstvo usmiljenih bratov prosi vse svoje do sedanje in nove dobrotnike, naj blagovolijo poslati prispevke za nameravano stavbo na: Vodstvo usmiljenih bratov za stavbo bolnišnice, Žalec. Za vsak poslan dar, domu na altar, se bo vodstvo pismeno zahvalilo, kar bo služilo tudi kot potrdilo.

Za Tiskovni dom v Mariboru so darovali p.t.: Mohorjani v Rajhenburgu 200 K; Žmave Jožef, kaplan v Rajhenburgu, 200 K; Dekliška Zveza Sv. Križ pri Ljutomeru 50 K; Bralno društvo Šoštanj 200 K; Nabralo se je v: Petrovčah 402 K; Sv. Lovrenc v Slov. gor. III. obrok 160 K; Teharje 1100 K; Dekliška Zveza v Marenbergu 43 K; Anica Vrškova v Globocah pri Novicervi 35.20 K; Zreč pri Konjicah 104.60 K; Spodnja Novavas pri Slov. Bistrici nabrala I. Zafošnik 86 K; Sv. Jurij ob Ščavnici K 97.52; Žalec 1416 K; Ribnica na Pohorju 530 K; St. Martin pri Slovenjgradi 616 K; Velikanecelja 1036 K; Slinnica pri Mariboru 147 K (že drugokrat); natanki imenik darovalcev kakor na stotine še drugih dobrotnikov objavimo v eni prihodnjih številki, kakor hitro bo prostor dopuščal. Za danes pa prisrčna hvala vsem dobrotnikom! — Dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru.

Cesar odredil odpust najstarejših črnovojnikov. Naš cesar je izdal dne 13. marca t. l. ukaz, po katerem se odpustijo najstarejši letniki. Črnovojnikom letnikov 1867, 1868 in 1869, ki so pritegnjeni črnovojniški službi, se mora dati dopust po naslednjem redu: 1. Črnovojnikom, ki so rojeni leta 1867, v dobi od 15. marca do konca maja 1918. 2. Črnovojnikom, ki so rojeni leta 1868, od 1. junija do 15. septembra 1918. 3. Črnovojnikom, ki so rojeni leta 1869, od 16. septembra do 31. decembra 1918.

Gospodarske novice.

Cevlj na razpolago. Ker primanjkuje kmetskemu in delavskemu prebivalstvu obuvanja, je vojno ministrstvo pripravljeno, razdeliti med prebivalstvo stare vojaške čevlje in sicer popravljene in nepopravljene. Občine se naj takoj potom okrajnega glavarstva obrnejo na vojno ministrstvo, posamezniki pa naj naglasijo svoje potrebe pri občini. — Ob tej pri-

lki ponavljamo, da sme dati vsak kmet v stroj eno petino vseh kož, ki jih ima od svojih sinj na razpolago; ta petina pa ne sme presegati števila 5 kož.

Radi deželne vinske naklade. Ker se množijo pritožbe radi plačilnih nalogov glede deželne vinske doklade, priporočamo naj se vsak, ki ga deželni urad po nepotrebnem nadleguje s takimi plačili, obrne do deželnega odbornika dr. Verstovšeka v Mariboru. Opiše mu naj natanko, na kak način mu delajo graški nemški uradniki krivico.

Oddaja živine. Neprestanemu prizadevanju naših poslancev se je posrečilo, da bo treba dati na Štajerskem za mesec marec približno 3000 glav živine manj, kakor je bilo poprej določeno, toraj samo 9700 glav. To število bo veljalo tudi za mesec april in maj. Tako je obvestilo poljedelsko ministvrstvo poslanca Pišeka in Verstovška.

Južnoštajersko hmeljarsko društvo v Žalcu vabi k XXXVIII. glavni skupščini, ki se bo vršila ne deljo, dne 24. marca ob 3. uri popoldne v občinski pisarni v Žalcu po sledetem redu: 1. Letno poročilo. 2. Poročilo pregledovalcev letnega računa. 3. Razgovor o položaju hmeljarstva v obč. 4. Slučajnosti. Društveno vodstvo.

Dopisi.

Maribor. Na tukajšnji deželni sadarski in vinarski šoli se bo dne 15. in 16. aprila t. l. vršil tečaj, na katerem se bo poučevalo o pridevanju zelenjave. Tečaj je menda namenjen samo za Nemce, kajti pouk se bo vršil v nemškem jeziku. Priglase na ravnateljstvo imenovanega učnega zavoda do 8. aprila.

Plač pri Števini. Dosedanji občinski gerent Alojzij Menhart je radi bolezni odstopil. Na njegovo mesto je imenovan veleposestnik-domaćin Janez Kren. Paskolo se je trudil za priseljence lutrovca Amona, a vendar enkrat glavarstvo ni nasedlo nje govim zahrbtnostim.

Hajdin. Naznanim, da je bil tisti Zorec iz Sel prej pri nas učitelj. Radi ga nismo imeli in veseli smo, ko ga ni več tukaj, ker potem bi bilo še hujše. Pri nas vedno leta tudi od hiše do hiše starci nadučitelj Bezjak in je nam veliko jeze na pravil in še nas prisilil, da smo zavoljo njegove nemškutarije šajbe od komatov dol porezali. Kdo jim le podplate kupuje za tako po sili nemško letanje?

Št. Janž na Dravskem polju. Sl. Km. Zveza predi v nedeljo dne 27. t. m. ob 3. uri popoldan pri nas političen shod. Govori poslanec Brencič o delovanju v državnem zboru. Slovenski rod z Dravskega polja, pridi v Št. Janž. Poleg poslanca bo nastopilo še več govornikov. Na cvetno nedeljo v Št. Janž!

Brezno ob Dravi. Nov križev pot, v trajen spomin sedanjega trpljenja, oskrbljen od brezniških faranov in dobrotnikov iz sosednjih far, zlasti iz Ribnice z ondotnim preč. g. župnikom na čelu, bo blagoslovil na cvetno nedeljo vč. g. o. Filip iz Mariobra. Na god Marijinega Oznanenja bo isti gospod slovesno kronal kip lurske Gospe v spomin 60letnice Lurda. Vsem cerkvenim dobrotnikom prisrčen "Bog plati po Mariji brezniški!"

Velenje. Dne 24. t. m. popoldan se pri nas vrši v Društvenem domu shod, katerega priredi poslanec dr. Verstovšek. Cela gornja Šaška dolina mora e udeležiti shoda v tem velezanimivem, toliko žestinem času.

Spodnja Mislinjska dolina. Pozor Korošči! Dne 7. aprila — na hejo nedeljo — popoldan se vrši v Št. Janžu pri Sp. Dravogradu v gostilni g. Časa shod, na katerem bodo govorili dr. Verstovšek in drugi. Mogoče bo čas dopuščal načelniku Jugoslovanskega kluba dr. Korošču, da se tudi udeleži shoda. Trpini Koroške, pridite na ta shod!

Rečica. Dne 11. marca smo pokopali vzorno Marijino družbenico Frančiško Venek. Vzeta jo je neizprosna jetika v 31. letu njenega življenja. Lila je vsem v lep zgled, zlasti še v trpljenju, ki ga je prenašala z občudovanja vredno potrpežljivostjo. Gospod kapelan Fran Hohnjec ji je na grobu zavabil v slovo.

Rajhenburg. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi na velikonočni pondeljek popoldne ob 3. uri v dvorani kapelice igri: "Ljubezen Marijinega otroka" in "Jeza nad petelinom in kes."

Kaj je novega?

Nizozemska se je učala zahtevi naših sovražnikov in bo izročila četverosporazumu zahtevane ladje. Za protiuslužno pa dobi Nizozemska velike množine pšenice.

Švedska pa je te dni skoro prostovoljno dala četverosporazumu na razpolago velik del svojega ladjevja, da s tem pokaže svoje nasprotstvo napram Nemčiji.

Nemška poročila naglašajo, da se je baje predsednik Zedinjenih držav, Wilson, izjavil proti vkorakanju Japoncev v Sibirijo. Nemčija je organizirala oboroženje nemških vjetnikov v Sibiriji proti Japoncem. Poslala je nemškega generala v Sibirijo, ki bo vodil armado nemških vjetnikov.

Mirovna pogajanja z Rumunijo se še niso končala. Večina Rumunov, med njimi tudi kralj, je proti takemu miru, ki bi ga narekovala Nemčija in po katerem bi pestala Rumunija popolna odvisna od Nemčije in Avstrije. V sred med pogajanjem je prešnje Avareskovo ministrstvo odstopilo. Na njegovo mesto je prišlo ministrstvo Marghiloman, ki je sestavljeno iz samih pristašev nam prijazne struje.

Na bojiščih se ni zgodilo nič kaj posebno važnega. in Naše nemške čete so zasedle južnorusko mesto Odeso in prodirajo še dalje proti vzhodu. Na italijanskem bojišču se vrši priprave za ofenzivo. Na zahodni fronti pa so se že pričeli srđiti boji, ki so morda predznaki že dolgo napovedovane nemške ofenzive proti Angležem in Francozem.

Slovenski vojaki na Dunaju: Oplašite ves dogodek ter ga naznamite Jugoslovanskemu klubu na Dunaju, Parlament. — **Slovenski vojaki na fronti in v zaledju:** Prisrorna hvala za številne velikonočne pozdrave! Vračamo iste z željo, da se skoro vidimo vsi skupaj v naši Jugoslaviji. Živeli slovenski junaki! — F. F. vojna pošta 340: Prošnjo naj napravijo domači na bataljon. Potrdi jo naj občinski urad in žetveni komesar. — Rešek Jera, Zagorje: Obraite se na Vašega poslanca dr. Jankoviča. — Valentinič Matjaž, Razkrizje: Pesmi ne sprejemamo, ker nimamo prostora. — Žene iz Slovgoric: Zakaj se ne podpišete? Dopisi brez podpisoma so brez izjem obsojeni v globok uredniški kož, odkoder ne zagledajo več belega dne. — Dekle iz Starega trga: Hvala! Lepe misli. Bi radi priobčili, a nam primanjkuje prostora za tako obširne spise. Pozdrave! — Selincia ob Dravi: Vaše pritožbo smo izročili na pristojno mesto. — F. P. po polk 87: Hvala za Vaše priznanje! Štajerci naj laže, kakor noče, to ne bo spravilo nobenega Slovencev iz ravnotežja. Iskrene pozdrave Vam in vsem vojakom 87. polka! — St. Ilj pod Turjakom: Vaše pismo smo dobili še le ob sklepnu uredništva. Pride v Stražo. Pozdravljeni! — Pesniška dolina in Eisenec: Hvala! Prepozno dobili.

Sv. Marjeta niže Ptuja: Pesmi ne pričujemo. — J. G. st. 17: Dopise, pisane s svinčnikom ne moremo rabiti. Prosimo, pišite s črnilom. Loka pri Z. Mostu: Seveda se sme, če je le dovol težka.

Loterijske številke. Gradec, dne 13. marca 1918 41 45 65 22 43 Linc, dne 16. marca 1818 9 69 5 11 31

abilo na redni občni zbor

Hranilice in posojilnice na Vidmu reg. z. z neom. zav., ki se vrši v nedeljo dne 7. aprila 1918 ob 8. uri dopoldne v posojilnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelnstva in nadzorstva. 2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1917. 3. Sučajnosti. Ako bi ta občni zbor ob navezenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnom redu, drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadržnikov.

Načelnstvo. 361

Zamenjam 1 par močnih moških čevljev in še nekaj drugih reči za povojeno svajško meso. Macuh Janez, Allerheiligengasse št. 12., II. nadst., vrata 14., Maribor.

Občni zbor Hranilice in posojilnice pri Sv. Antonu v Sl. g. se vrši dne 7. aprila t. l. ob 8. uri popoldne v posojilnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelnstva. 2. Pregled računskega zaključka za l. 1917. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Predlogi in nasveti. Sv. Anton v Slov. gor., dne 17. marta 1918. Načelnstvo.